

Per què és necessari el Life eCOadapt50 per al desplegament de l'Estratègia catalana d'adaptació al canvi climàtic (ESCACC30)?

Jornada de llançament del Projecte europeu Life eCOadapt50

Vè Fòrum de Medi Ambient i Món Local

Sala de Grau i Business Lab 28 febrer 2023

TecnoCampus Mataró-Maresme

1. Antecedents de l'ESCACC30 i marc normatiu

ESCACC20, aprovada pel Govern el 13 de novembre 2012

□ Àrees més vulnerables:

Pirineu (regions muntanyoses) i Delta de l'Ebre (zones costaneres).

□ Principal impacte climàtic:

Increment de temperatura, increment de valors extrems i onades de calor.

□ Sistema més vulnerable:

AIGUA (+T, +irregularitat P, més ETP).

□ Sector Públic/Privat:

Sensibilitat i acció és generalment baix.

Sector públic és clau per a garantir una política coherent entre les diferents polítiques sectorials (transversalitat) i ajudar en la seva eficàcia i eficiència.

Font: Infografia animada ESCACC20

1. Antecedents de l'ESCACC30 i marc normatiu

Respon a la demanda de la societat catalana d'actuacions decidides i eficaces d'adaptació al canvi climàtic

- El canvi climàtic és el tercer problema ambiental que més preocupa la societat catalana, després de la contaminació atmosfèrica i els residus.
- Un 86% de les persones consultades va afirmar estar molt o força preocupat pel canvi climàtic -el 90% de les dones i el 81% dels homes-, i només un 1% va respondre que no li preocupava en absolut.
- Quasi el 100% de les persones enquestades considera que és força urgent (27%) o molt urgent (73%) actuar-hi.

1. Antecedents de l'ESCACC30 i marc normatiu

Marc normatiu: Llei 16/2017, de l'1 d'agost, del canvi climàtic

Art.10 Marc estratègic de referència d'adaptació

1. El departament competent en matèria de canvi climàtic ha d'elaborar, conjuntament amb els altres departaments i amb la participació dels actors implicats, amb la presentació prèvia a la Taula Social del Canvi Climàtic, el marc estratègic de referència d'adaptació, que ha de recollir:

a) L'avaluació dels impactes, d'acord amb l'estat del coneixement.

b) La identificació dels sistemes naturals, dels territoris i dels sectors socioeconòmics més vulnerables.

c) Una proposta de les mesures d'adaptació necessàries per a reduir la vulnerabilitat.

3. Els departaments de la Generalitat, en els àmbits que són objecte d'atenció en aquesta llei, han d'integrar en llur planificació i programació sectorials, **amb la participació dels ens locals i els altres actors implicats**, els objectius referents a la reducció de la vulnerabilitat als impactes del canvi climàtic que recull el Marc estratègic de referència d'adaptació.

2. Objectiu estratègic de l'ESCACC30

- Millorar l'adaptació al canvi climàtic a Catalunya i reduir-ne la vulnerabilitat.
- S'estableixen una sèrie d'**objectius operatius** de reducció de la vulnerabilitat sectorial els quals, a la vegada, es despleguen en un conjunt de **mesures d'adaptació** per a cada sistema natural, àmbit socioeconòmic i territori. L'ESCACC30 inclou l'aprenentatge en adaptació dels últims anys, alguns exemples:

Font: MEDACC

Font: CTP-OPCC

Font: Clinomics

(un parèntesi)

□ **Life Clinomics no només és esmentat a la pàgina 23 de la memòria de l'ESCACC30 com a font de coneixement per a l'anàlisi de la vulnerabilitat, sinó també al subcapítol d'exemples de bones pràctiques d'adaptació:**

- Pàgina 114: creació d'una incubadora per a la cria d'ostra al Delta de l'Ebre (ecosistemes marins i pesca)
- Pàgina 115: creació de l'Observatori de la Sequera a les Terres de l'Ebre (agricultura i ramaderia)
- Pàgina 122: la guia "El món del treball davant del repte del canvi climàtic (salut)

3. Procés d'aprovació de l'ESCACC30

3. Procés d'aprovació de l'ESCACC30

Procés participació

- Suport de la Direcció General de Participació Ciutadana i Processos Electorals.

- Setembre 2020 - març 2021: més de 740 propostes, 610 sense duplicitats (72% propostes acceptades). Sessió retorn, març 2022.

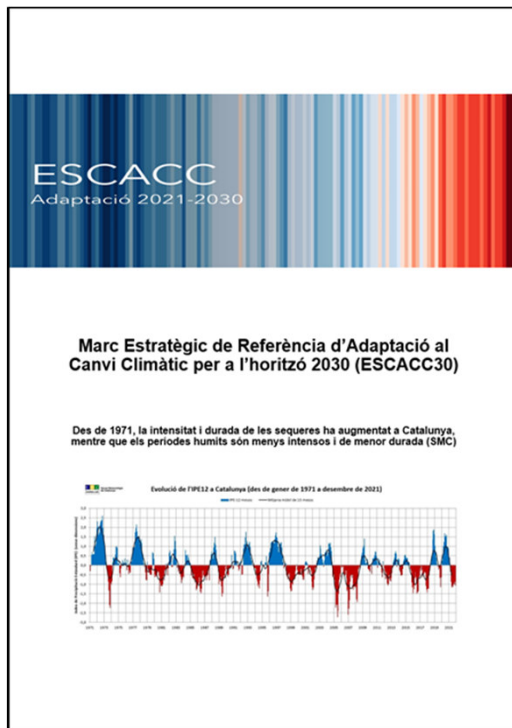
- Pivotà a l'entorn de tres eixos de debat :

Aigua, aliments i boscos
Infraestructures
Agenda urbana-Agenda rural

- Objectius procés participatiu:
 - Informar
 - Implicar
 - Debatre
 - Recollir i prioritzar

4. Contingut de l'estratègia

4.1 Memòria i 3 annexes

- Annex I: Diagnosi del canvi climàtic a Catalunya.
- Annex II: Impactes i vulnerabilitats en els sistemes naturals, els àmbits socioeconòmics i els territoris.
- Annex III: Procés participatiu de l'ESCACC30.

4. Contingut de l'estratègia

4.2 Enfocament de l'estratègia

- La conservació i millora de la biodiversitat ha d'esdevenir una de les eines més efectives per ajudar a esmorteir els impactes del canvi climàtic.
- Plantejament estructural de l'ESCACC30: la consecució dels objectius operatius dels àmbits socioeconòmics i dels territoris està jerarquitzada a la prevalença i l'assoliment dels objectius operatius dels sistemes naturals.

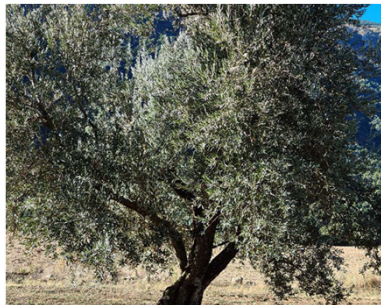

4. Contingut de l'estratègia

4.2 Enfocament de l'estratègia

Aquest enfocament de l'ESCACC30 suposa un canvi transformador i és per això que es proposa prioritzar els esforços de reducció de la vulnerabilitat en la biodiversitat, de la mà de l'Estratègia del patrimoni natural, en l'aigua, en els boscos i en els ecosistemes marins i, **en conseqüència, en l'àmbit econòmic pertanyent al sector primari: l'agricultura, la ramaderia, la gestió forestal i la pesca.**

Oh, casualitat, aquests sectors no són objecte del Life eCOadapt 50??

4. Contingut de l'estratègia

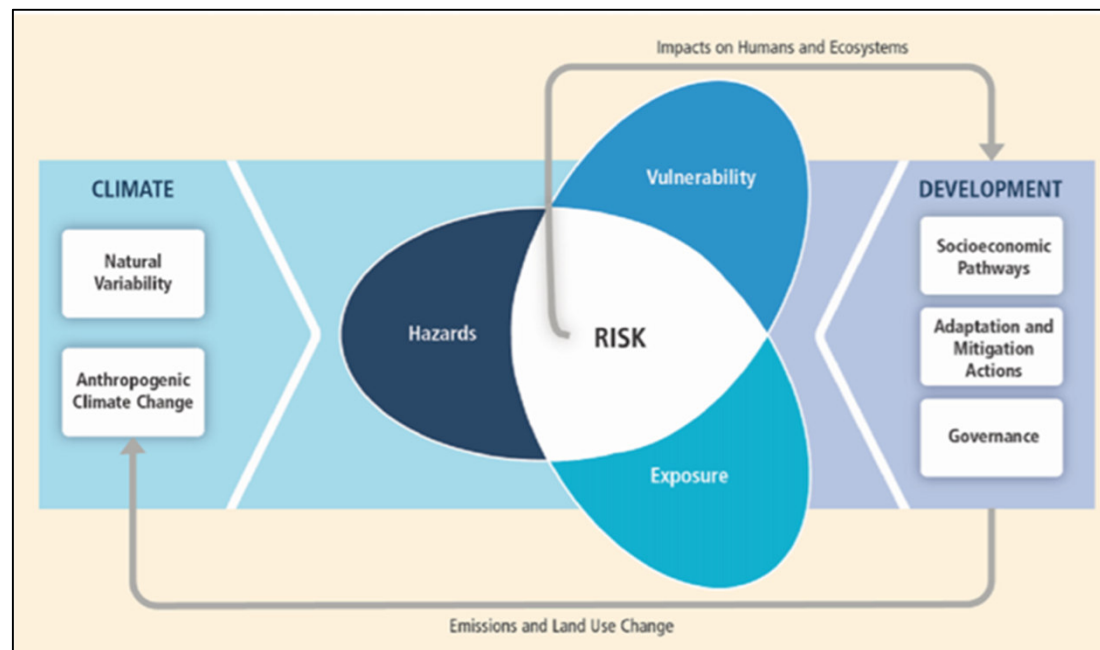
4.3 Sistemes naturals, àmbits socioeconòmics i territoris

Sistemes naturals	Àmbit social i econòmic	Àmbit territorial
Aigua	Agricultura i ramaderia	Muntanya
Biodiversitat	Assegurances i sector financer	Interior
Bosc	Energia	Litoral
Ecosistemes marins i pesca	Indústria, serveis i comerç	
	Infraestructures de mobilitat	
	Riscos naturals i protecció civil	
	Recerca i formació	
	Salut	
	Turisme	
	Urbanisme i habitatge	

Però n'hi d'altres també que tracta eCOadapt50

4. Contingut de l'estratègia

4.4 Impactes i vulnerabilitats en els sistemes naturals, àmbits socioeconòmics i territoris

Font: Esquema de la interacció entre els perills, l'exposició i la vulnerabilitat que generen el risc. IPCC (2014).

Exemple Territoris

Àmbit / Sector	Perills climàtics	Impactes	Exposició	Vulnerabilitat	Risc
Interior	<p>Increment temperatura</p> <p>Increment ratxa seca amb precipitacions inferiors a 1 mm</p> <p>Increment de la intensitat de la precipitació</p> <p>Fenòmens meteorològics extrems</p>	<p>Menor generació i disponibilitat d'aigua i major increment de l'evapotranspiració</p> <p>Més risc de grans incendis forestals</p> <p>Disminució dels serveis ecosistèmics</p> <p>Increment de les necessitats de reg de suport per a assegurar produccions alimentàries</p> <p>Impactes sobre la biodiversitat</p> <p>Major aridesa</p>	<p>Alta: el 90% de la superfície de Catalunya és agro-forestal. De la superfície agrícola, quasi un 70% és de secà; i de la superfície forestal, s'estima que només un 25% és gestionada.</p>	<p>Alta: l'exposició territorial i la manca de gestió incrementen la vulnerabilitat d'aquest territori als impactes del canvi climàtic.</p>	<p>Alt: és impossible assolir un país resilient si no hi ha una simbiosi de benefici mutu i col·laboradora entre l'interior i el litoral</p>

4. Contingut de l'estratègia

4.4 Impactes i vulnerabilitats en els sistemes naturals, àmbits socioeconòmics i territoris

- Vulnerabilitat social i territorial s'incorporen com aspectes transversals en la prioritització del desplegament de les mesures i de les accions d'adaptació sectorials.
- Els impactes del canvi climàtic afecten de forma diferent a les persones en funció de la seva localització geogràfica i de les seves condicions socials. Identificació en els estudis de vulnerabilitat i en la definició i prioritització de les mesures d'adaptació.
- L'anàlisi de la vulnerabilitat social també ha d'incorporar la perspectiva de gènere.

4. Contingut de l'estratègia

4.5 Objectiu estratègic, objectius operatius i mesures d'adaptació

- Millorar l'adaptació al canvi climàtic i reduir-ne la vulnerabilitat.
- 76 objectius operatius:** 18 sistemes naturals, 46 àmbits socioeconòmics i 12 territoris.
- 312 mesures d'adaptació:** 76 sistemes naturals, 187 àmbits socioeconòmics i 49 territoris.
- Accions d'adaptació al canvi climàtic: bones pràctiques.

Exemple objectiu operatiu Sistemes naturals

ECOSISTEMES MARINS I PESCA

1. Promoure la conservació i adaptació al canvi climàtic de la biodiversitat marina.
2. Reduir altres pressions antropogèniques que actuen sinèrgicament amb el canvi climàtic accelerant els seus efectes adversos, com ara la destrucció d'hàbitats, la sobreexplotació i la contaminació.
3. Millorar la gestió dels usos recreatius, turístics i esportius en el litoral i el medi marí per tal d'afavorir l'adaptació d'aquestes activitats als impactes del canvi climàtic i garantir la seva continuïtat en el futur.
4. Promoure una activitat pesquera compatible amb la conservació de la biodiversitat marina per tal d'afavorir l'adaptació d'aquesta activitat als impactes del canvi climàtic i garantir la seva continuïtat en el futur.
5. Millorar la generació i la transferència de coneixement sobre els efectes del canvi climàtic en els ecosistemes marins i en les activitats pesqueres i aquícoles.

Exemple objectiu operatiu Àmbit socioeconòmic

AGRICULTURA I RAMADERIA

1. Promoure productes agro-ramaders de proximitat i/o ecològics, amb varietats locals adaptades a les noves condicions climàtiques, sempre que sigui possible, que permeti avançar cap a un model altament eficient de sobirania alimentària de qualitat.
2. Valoritzar les espècies o varietats locals que tinguin més capacitat per a adaptar-se a les noves condicions climàtiques.
3. Millorar la salut/qualitat del sòl afavorint l'increment del reservori de carboni orgànic.
4. Fomentar les modernitzacions de regadius que comportin una major eficiència en l'ús de l'aigua.
5. Desplegament de la Llei 3/2020, de l'11 de març, de prevenció de les pèrdues i el malbaratament alimentari.
6. Ampliar el coneixement relatiu a l'avaluació dels riscos i impactes del canvi climàtic sobre els principals tipus de cultius i espècies ramaderes, així com en el sector de l'alimentació, incloent la interrelació de tots els elements del sistema alimentari, i integrar aquest coneixement en els plans, normatives i estratègies d'aquests sectors.

Exemple Objectiu Operatiu Litoral

LITORAL

1. Desenvolupar un pla d'adaptació al canvi climàtic específic per a la costa catalana integrat als instruments vigents de gestió i planificació de l'ordenació del litoral.
2. Elaborar Estratègies específiques de protecció per a les zones costaneres d'alta vulnerabilitat.
3. Establir mecanismes estables de col·laboració per a l'adaptació al canvi climàtic entre totes les administracions amb competències al DPMT i a la seva zona d'influència.
4. Quantificar a escala local els impactes directes del canvi climàtic a la costa catalana en l'horitzó 2021-2100.
5. Desenvolupar un catàleg d'actuacions de referència per a l'adaptació al canvi climàtic a la costa catalana.
6. Salvaguardar i recuperar els àmbits costaners d'alt valor ambiental més amenaçats per la urbanització i l'artificialització.

Exemple mesures adaptació/Life eCOadapt50 (finances i assegurances)

- 1. Afavorir acords de col·laboració entre l'Administració pública i els diferents agents implicats en el sistema financer i el sector de les assegurances per impulsar mesures d'adaptació en els àmbits i sectors més vulnerables (agricultura, infraestructures, pesca...).**
 1. Creació d'una taula d'acció climàtica i assegurances que integri administracions i agents implicats per impulsar el debat sobre els riscos climàtics, sobre la millora dels programes d'assegurances i la gestió dels pagaments.
 2. Potenciar la col·laboració amb les entitats financeres que han subscrit els compromisos d'acció climàtica i supervisar el compliment dels compromisos de banca responsable i foment de línies de crèdit vinculades a criteris climàtics i ambientals per tal que esdevinguin els productes majoritaris en un termini màxim de deu anys.

Exemple mesures adaptació/Life eCOadapt50 (recerca i interior)

1. Impulsar i reforçar les relacions entre les universitats, els centres de recerca i l'empresa, i entre les universitats, els centres de recerca i els ens locals, amb actuacions com la creació d'espais de trobada, físics i virtuals, i d'un teixit d'agents que l'afavoreixin, per tal de facilitar l'accés al coneixement acadèmic, tècnic i de la recerca en aquests àmbits.

3. Impulsar la creació d'espais on estiguin representats els actors del territori, les administracions i els centres de recerca/tecnològics amb l'objectiu d'acordar les mesures d'adaptació que cal emprendre i gestionar els possibles conflictes que sorgeixin.
 - 3.1. Estructurar espais permanents de participació per àmbits territorials.
 - 3.2. Reforçar la coordinació entre les administracions i els espais de participació per acordar prioritats d'adaptació comunes i evitar la mala adaptació.
 - 3.3. Revisar els processos de presa de decisions per tal de permetre la gestió adaptativa i progressiva de les accions a desplegar.

Exemple mesures adaptació/Life eCOadapt50 (turisme)

- 1. Impulsar el canvi cap a un model de turisme més sostenible, menys consumidor de recursos i respectuós amb la població i el territori, tant a Catalunya com a l'exterior.**
 1. Impulsar actuacions d'ecoeficiència energètica.
 2. Impulsar actuacions d'estalvi d'aigua.
 3. Impulsar actuacions d'implantació d'energies renovables a les instal·lacions turístiques.
 4. Impulsar actuacions de foment de turisme menys consumidor de recursos i respectuós amb el territori (turisme de natura, turisme rural, turisme cultural, cicloturisme...).

Exemple mesures adaptació/Life eCOadapt50 (muntanya)

- 1. Promoure una gestió del territori que sigui viable, que es pugui aplicar a una major escala, que faci els territoris de muntanya més resilents al canvi climàtic i que aprofiti les oportunitats que obre el nou escenari climàtic.**
 1. Facilitar i ordenar el retorn de l'agricultura als territoris de muntanya.
 2. Promoure una gestió intel·ligent del sòl forestal, basada en l'activitat del sector primari o en les solucions basades en la natura, segons condicionants del territori.
 3. Facilitar la incorporació de nous residents al sector agrícola, ramader i forestal.
 4. Incrementar el valor afegit dels productes agrícoles, ramaders i forestals que es produeixen en els territoris de muntanya.

4. Contingut de l'estratègia

4.7 Seguiment i avaluació

- El Grup de Treball d'Adaptació de la Comissió Interdepartamental del Canvi Climàtic acordarà els mecanismes que facin efectiu el seguiment i avaluació de les mesures i dels objectius operatius de l'ESCACC30.
- L'Oficina Catalana del Canvi Climàtic (OCCC) reportarà un informe a la Comissió Interdepartamental del Canvi Climàtic (CICC) i a la Taula Social del Canvi Climàtic sobre el seguiment i l'avaluació de l'ESCACC30 els anys 2026 i 2031, informe que inclourà els indicadors establerts en el Grup de Treball d'Adaptació. La CICC reportarà anualment el grau d'implementació sectorial.
- Aquests informes seran útils per a conèixer el grau d'implementació de l'ESCACC30 i per a identificar els àmbits i territoris on el desplegament de l'adaptació és menor.

5. Finançament

- Finançament europeu: Fons Next Generation, Pacte Verd Europeu, FSE+, FEDER, Interreg, FEADER, FEMPA, RIS3CAT 2030, **Programa LIFE**, Banc Europeu d'Inversions.
- Finançament espanyol: Pla de finançament de les actuacions d'adaptació en la planificació hidrològica, el fons de Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, el Pla d'Impuls al Medi Ambient per a l'Adaptació al Canvi Climàtic, el Plan Nacional de Adaptación al Cambio Climático 2030 i els Pressupostos generals de l'Estat.
- Finançament català: **Fons Climàtic**, pressupostos de la Generalitat de Catalunya.

gencat.cat

<https://canviclimatic.gencat.cat/ca/inici/>